

ד"ר יזהר הרדן

ד"ר יזהר הרדן

רופא בכל ישותו, אוהב אדם,
מסור לכל אחד מהפונים אליו
ונראה כאילו תפילת הרופא נכתבה בדמותו.

שותף פעיל להקמת עמותת חולי ה- CML
ואמ"ן - אגודה למיאלומה נפוצה.

דמותו המיוחדת תשאר חקוקה לעד בלבבות
של מטופליו הרבים ובני משפחותיהם.

יהי זכרו ברוד!

**ספר זה מוגש באהבה ובהוקרה על ידי
אמ"ן – אגודה למיאלומה נפוצה ועמותת חולי ה- CML**

עמותת אמן, אגודה למיאלומה נפוצה, חייבת ליזהר את קיומה.

הוא זה ששמע ממטופליו על היוזמה להקים את העמותה, הוא זה שקישר בין המטופלים, זיהה את אלו שנראו לו מחוייבים ובעלי יכולת לקדם את המיזם, וערך ביניהם היכרות. הוא זה שעודד וליווה ויעץ וכיוון את מייסדי העמותה מימי הקמתה הראשונים ולאורך השנים, מפעילות לפעילות.

לאחר הקמת העמותה, תמך וכיוון והיה שותף להקמת קבוצת המחקר, הקבוצה הישראלית למיאלומה ושימש כמזכיר הקבוצה בשנותיה הראשונות.

במשך שנים רבות היה היועץ הרפואי של העמותה ונענה לכל שאלה ובקשה שלנו ושל החולים השונים, גם אם לא היו מטופלים שלו.

מצא זמן להעביר סדנאות מקצועיות לצוותי סיעוד, להופיע בכנסים, ובמפגשי תמיכה של אמ"ן.

לפני כל כנס שנתי, ישב עם הועד המארגן, לחשוב על תכנית הכנס ותמיד ידע להמליץ על נושאים חשובים, חדשים ורלוונטיים וזאת, בזכות הראיה הרחבה שלו.

ראיה הוליסטית, הוא ראה גם את נקודת המבט של הרופא וגם את נקודת המבט של המטופל. האמפתיה שלו למטופלים, אפשרה לו להבין מה אנחנו צריכים, מה חשוב לנו לשמוע, לדעת ולחוות.

היה שותף לארגון הכנסים המדעיים שנערכו מספר פעמים במקביל לכנסי החולים וקצרו שבחים. לקראת הכנסים של העמותה, הפיק עבורנו סרטים, להעביר מסרים של תקווה שהאמין שהם חשובים והקדיש לילה שלם לעריכת אחד הסרטים כדי להביאו בבוקר ישירות לכנס.

רבים ודאי יעידו כאן על המסירות שלו לחולים,

על הדרך בה נלחם על כל חולה,

על היחס בגובה העיניים, על העקשנות,

לא לוותר על אף חולה ועל אף אפשרות טיפול, גם אם היא לא בהישג.

כנס שנתי אמ"ן, מאי 2009, מכון וייצמן

עבור החולים, חשב מחוץ לקופסה, כדי למצוא פתרונות יצירתיים.

עבור החולים, לא הסתפק בשורת הדין ונהג לפנים משורת הדין.

עבור החולים לא חסך במאמצים. מול ועדת הסל, מול חברות התרופות, מול תכניות חמלה בגיוס תרומות.

עבור החולים לא חסך במאמצים ולא משנה מי היה החולה, מאין הגיע וכמה זמן טופל אצלו. עבורו, כל חולה היה עולם ומלואו שהצדיק כל מאמץ.

אם נעבור על שבועת הרופא, שורה, שורה, ידמה לנו, שיזהר, במעשיו, כתב אותה.

שלומנו היה בראש חרדתו, הוא שקל את עצתו ולא נהג לקצוב לנו שנים. הבין את נפשנו, השכיל לשובב אותה בדרכי תבונה ואהבת אנוש ונזהר בכבודנו.

לוחם צדק, איש עקרונות, חם וחכם, רופא בנשמתו.

יזהר היה עבורנו, עבור עמותת אמ"ן, אב, מורה דרך, מטפל וחבר.

נזכור אותו בהערכה רבה ובאהבה גדולה.

שלומית נורמן, יו"ר עמותת אמ"ן

ליזהר ידידי

את יזהר פגשתי לראשונה בסביבות שנת 1990 כשאחיה של אשתי, יוסי עטיה ז"ל אובחן בלוקמיה חריפה ועבר השתלת מח עצם בהדסה עין כרם. יזהר טיפל ביוסי ומיד אפשר היה לראות שלא מדובר ברופא רגיל מין המניין. הסבלנות להקשיב, לעזור, לתמוך היו יוצאי דופן בכל סטנדרט שאפשר לחלום לבקש מרופא. ראינו את יזהר יושב עם יוסי בשיחות אל תוך השעות הקטנות של הלילה, במחלקה ומחוצה לה, מקשיב למה שעובר על בחור צעיר בשנות העשרים שנאלץ פתאום להתמודד עם מחלה קשה, להרגיע ולחזק. כשגברו הכאבים ראינו את יזהר עוזר להקל עליהם בדרכים סטנדרטיות וגם בדרכים לא כל כך סטנדרטיות לאותה תקופה. יזהר הפך להיות חבר וחלק מהמשפחה.

ואז, 10 שנים מאוחר יותר מצאתי את עצמי יושב עם יזהר בחדרו הקטן בבית חולים שיבא, כשלכולנו קשה להאמין איך הגורל מפגיש שוב ביננו בדרכיו הנסתרות. יזהר היה הרופא שבישר לי שחליתי בלוקמיה מסוג סי.אמ.אל. שהייתה אז מחלה קשה וסופנית. למרות שההודעה על המחלה הייתה קשה ולא בדיוק זכרתי כל משפט שיזהר אמר, אני כן זוכר את הדברים האחרונים שלו- "גיורא, תהייה חזק ואופטימי. יש לי חולה שנסע לקבל טיפול חדשני בארה"ב ואם יהיה צורך נדאג שגם אתה תגיע לטיפול הזה." ואכן לא עברו אלא מספר חודשים ונסעתי לגרמניה לקבל את התרופה החדשה ואני כאן היום, 18 שנים מאוחר יותר, בזכותה ובזכות יזהר.

כשבאתי ליזהר אחרי מספר חודשים לספר לו שאני רוצה להקים עמותה לחולי ה-סי.אמ.אל, הוא היה בין היחידים, יחד עם פרופ' דינה בן יהודה, שתמך ברעיון שהיה מאד חדשני אז בארץ. הוא היה מהתומכים העיקריים של העמותה. תמיד התנדב לבוא ולהרצות לחולים, לספר להם על הטיפולים החדשים והניסויים פורצי הדרך שלו. הוא היה האבא הרוחני של מטופליו והם היו הדלק שדחף את יזהר להמשיך ולעשות את מה שהוא כל כך אהב.

תמיד אזכור את הכנסים שלנו יחד באילת, בים המלח ובצפון כשיזהר הגיע לדבר ולעודד את החולים. בשנת 2009 אף הזמנתי אותו להרצות בכנס בינלאומי שאני מארגן כל שנה למנהלי עמותות סי.אמ.אל מכל העולם. גם שם אהבו מאד את הדרך היצירתית בה יזהר התייחס למחלה.

יזהר תמיד חשב אחרת מאחרים וחיפש דרכים לעזור לחולים מחוץ לקופסא. הוא היה הראשון בארץ ומהראשונים בעולם שחשב שאפשר להפסיק טיפול לחולי סי.אמ.אל ללא סיכון חייהם. זה היה לפני יותר מעשור. אפילו היום אחרי שיש כבר מחקרים בעולם שמוכיחים את מה שיזהר האמין אז, עדיין לא כל הרופאים מוכנים להפסיק טיפול למטופלים שלהם.

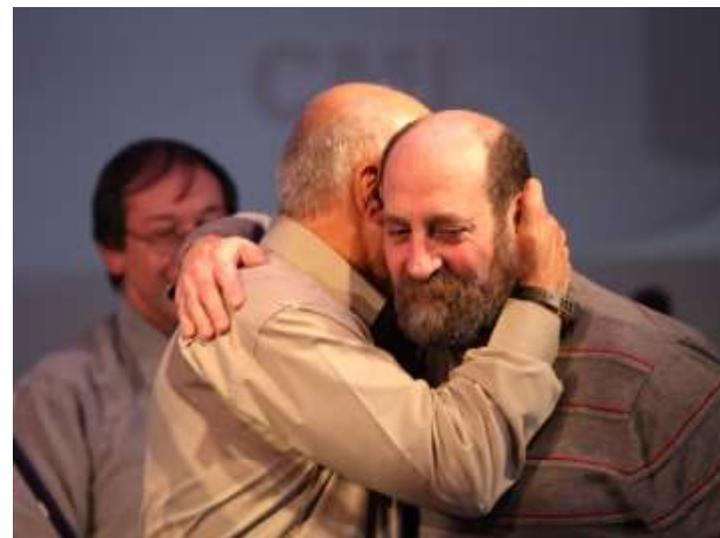
הפסקת טיפול הייתה חיונית לקבוצה קטנה אך חשובה של חולות צעירות שרצו להרות, להביא ילדים ולהקים משפחה. היה ברור לכולם שזה בלתי אפשרי עם המחלה והטיפולים. זה מסכן את העוברים. יזהר שילב טיפול באינטרפרון יחד עם התרופות של המחלה והפסקת טיפול בהמשך. זה איפשר ליותר מ-20 חולות צעירות שטופלו אצל יזהר להביא ילדים לעולם ולהגשים חלום שאף אחד אחר לא יכול היה להגשים להם. יזהר הפך להיות התקווה של החולות במחלה וקרן האור בתוך החשיכה של אבחון במחלה בגיל צעיר.

בשנים האחרונות יזהר עבר להתמקד במחלה לא פשוטה מיאלומה נפוצה ולמרות זאת הוא נשאר הכתובת העיקרית בארץ לחולות ה-סי.אמ.אל. הוא מאד יחסר לנו לחברי עמותת חולי ה-סי.אמ.אל, לחולות, למטופליו ולי אישית.

בשבילי תמיד היית האחד, היחיד והמיוחד.

גיורא

(גיורא שרף, מייסד וראש עמותת חולי ה-סי.אמ.אל בישראל)

**בעמוד מימין:
כנס ראשון של אמ"ן, שפיים, מאי 2006
בתמונה הגדולה עם מתי, בנו והנכד**

**בעמוד זה
משמאל מלמעלה למטה:
כנס ראשון, אמ"ן, 2005, עם פרופ'
פוליאק וציפי פרבר ז"ל
כנס שרתון, דצמבר 2006**

**למטה:
כנס שנתי, שפיים מאי 2007**

אין פרוטוקולים לפרידה של חולה מרופא.
אבל כשמדברים עליך, ד"ר יזהר הרדן, הרי שום דבר לא לפי הפרוטוקול.

לך יש פרוטוקול אישי עבור כל אחד מאיתנו, מעוצב ותפור ביד אמן, חכמה ואוהבת.
כי אתה עושה רפואה מותאמת אישית, באמת, כבר שנים. עוד לפני שקראו לזה כך, אתה עשית "טיילור מייד".

בשיחת הטלפון הראשונה בינינו, לפני שנפגשנו, כבר אז הבנתי שיש כאן משהו אחר, מיוחד,
רופא שמתקשר ושואל מה אני רוצה.

וכשענית שאלתי טיפול אחר, פחות אגרסיבי הרגשתי איך הבקשה נפלה על אזניים קשובות.
ומיד נתת לי הנחיות מה להביא ואמרת: תבואי, נדבר..

באתי... דיברנו.....

ולא היו שם פרוטוקולים, טופס 17, תשלומים, נהלים או שעות, רק רפואה אמיתית לגוף ולנפש.

בחצי חיוך אתה אומר: "תראי, רמת הגלובולין שלך לפני שבע שנים היתה בדיוק כמו היום."
שמח לגלות מה שחיפשת. מסמן לי באדום על הבדיקות של אז ושל היום...
מראה איך אתה מגיע למסקנות וממשיך: "אז אולי זה יישאר באותו מצב עוד קצת?"

וזה אכן נשאר באותו מצב עוד "קצת" - עשר שנים!

עשר שנים שקיבלתי במתנה, בלי טיפולים, ללא תופעות לוואי או אשפוזים.

עשר שנים שבהם למדתי ממך המון: על בדיקות, על טיפולים, על מחקרים, בסבלנות,

בגובה העיניים כאילו היינו שותפים להחלטות ולדרך ולא רופא וחולה.

רק כי בפרוטוקול שתפרת עבורי, אתה מסתכל על "גיל המחלה" ועל האדם שאני
ולא רק על קאפה ולמבדה, ועל שרשראות וביופסיות.

ובאותן שנים נוצרו לנו הסכמים וטקסים קטנים, הבנות ואולי גם חברות ללא מילים.

עם מירה, כנס שנתי 2012

והערות ונזיפות כאלה שרק ממך הייתי מוכנה לקבל:
"אולי תלכי לעבוד ותתני לי לטפל בחולים אמיתיים!?"
"שאלתי אותך מה שלומך ולא איך הבדיקות שלך!
בשביל בדיקות הייתי קורא לך לבוא???"
"מי אמר שאת חולה? את בריאה רק כמה תאים חולים."

והשיחה הקבועה שלנו חוזרת על עצמה מידי כמה חודשים:
אני: אולי הגיע הזמן להתחיל טיפול? כולם אומרים שצריך.
אתה: נכון הם צודקים. אז נתחיל?
אני: אם צריך, נטפל.

ושנינו הרי יודעים שלא נטפל, שאתה בודק ושומר ויודע מתי יגיע הזמן...

כך במשך שנים המשכתי להאמין ולקוות שתהיה כאן תמיד.
לתמוך, לעודד, לכתוב מכתבים לביטוח, לצחוק,
לנזוף בי כאשר אני שוכחת מה באמת חשוב בחיים
ובעיקר לראות אותי כאדם שלם ולא כגוף שנושא מחלה.

מנסה לרכז את המחשבות, לתמצת את מה שהיית ומה שאתה הווה עבורי.
ורק נזכרת בפיל הענק שסחבתי במעלה ההר בסולואסי, אינדונזיה.
בזה ממתכת בצבעי זהב, טורקיז ואדום שהגיע מדראמסלה, הודו,
בגאנש – אל החוכמה והידע, עם ראש הפיל שהגיע מנסיעה אחרת להודו.

בכל הנסיעות שבהן כולם ידעו שצריך למצוא את ה - פיל עבור ד"ר הרדן.
וכמה ששמחת בכל פעם שבאתי לבקש אישור לפני נסיעה.

הייה שלום ד"ר גאנש יקר,
מירה שדה

ד"ר יזהר הרדן שלי

יום ראשון השעה 07.51 בבוקר. הודעה ממירה שדה: "מה שלומך? מתי אפשר לדבר?"

הלב הולם בחוזקה השעה וזהות המתקשרת מעלים פחד עקצוצי, מרגישה משהו לא טוב. הודעה: "כבר מתקשרת יש לי חדשות קשות"

הפחד התממש לא היה לי ספק. מירה מתקשרת ואני שואלת ספק קובעת "אל תגידי לי שזה הרדן". "לצערי כן היא עונה". שתיקה יבבה.....

לא מאמינה שהמלאך שלי שלא לבש לבן, אך היה כולו הילה וטוהר, אינו בין החיים, רק בשבוע שעבר סימסת לי "חן חן שתהיה שנת הגשמה ושמחות". וכל כך האמנתי! לא ידעתי שימך ספורים.

הפיל שהכנתי לך בחוג לקרמיקה עומד יתום על אדן חלוני בסלון ביתי, לא הספקתי לתת לך אותו, יצרתי אותו במו ידיי עם אהבה ענקית שהנה יש משהו שאפשר לתת לך מתנה. (הפטיש שלך לפילים).

לא הספקתי, ואולי האמנתי בליבי שאתה כל יכול, שאתה בן אלמוות, לך לא יקרה כלום.

עבורי ד"ר הרדן לא היה רק רופא, אתה זה שהכרת את נבכי נשמתי, ממה אני פוחדת ומה איני מוכנה לעבור, הכרת את רזי גופי המסובכים והנדירים הרבה יותר טוב ממני. לא פעם הצלת אותי מהתדרדרות עמוקה של המחלה.

אמרת לי ולמשפחתי: "יש מיאלומה ויש רננה" הדקויות הקטנות באבחנותיך הגדולות, לחשוב אחרת מחוץ לקופסה, לאור מצבי הביאוך לתת לי את הטיפול הנכון בזמן הנכון ולעיתים בדקה ה 100.

מהרגע הראשון אהבנו אותך כל משפחתי ואני. אהבנו את האדם, האיש עם הראש והחשיבה המיוחדת, מהרגע הראשון התפתחה כימיה נהדרת בין הרופא המטפל לחולה המטופלת.

הפלאפון שלך תמיד זמין ופתוח תמיד זכרת, גם אם באיחור קל, להחזיר ס.מ.ס. לא בחלת בשעה ובמקום, זה יכול היה להיות בלילה, לפנות בוקר, בארץ ומחו"ל. תמיד זכרת שצריך לתת תשובה.

ומה אעשה עכשיו? מרגישה יתומה. אני יודעת שיש לנו רופאים נהדרים וטובים אך כמוך "הרדן" אין ולא יהיה. עבורי אתה "האיש והאגדה".

רק את המיוחדים האהובים בורא עולם לוקח בטרם עת.
הרי ההוא שם למעלה ידע שאתה מציל נפשות שאתה
עושה עבודת קודש,
הוא ידע שעוד קצת ותביא לנו את הבשורה לריפוי.
ממה הוא פחד, מתחרות?

אנחנו - אני הפסדתי איש ואדם מדהים שהיה רופא כל
כך מיוחד שאין שני לו.

אני אישית אתגעגע וכבר מתגעגעת.

אובדנך הוא בכייה לדורות לכל מכריך ובמיוחד מטופליך.

אשמור אותך ואנצור אותך בליבי לעד.

רננה פרנקו

יום קודם שחיתי כמעט קילומטר; יומיים קודם הלכתי הליכת בוקר מהירה 6 ק"מ במשך כשעה טובה .
אבל... ב 1.1.12 חשתי כאבי תופת בגב התחתון;

הגעתי לשירותים, מהלך של חצי דקה ביום רגיל, ב- 20 דקות, כשאני שטוף זעה!
משם - הישר למיון ולאגף כאבי גב וחוט שדרה ב"מאיר" ....כסא גלגלים, הליכון ובדיקות.

כעבור 4 ימים נסגר הווילון באגף הכאבים; האחות הראשית, רעייתי ובתי
ומישהו מזוקן (לימים - ד"ר הרדן) הניח ידו על כתפי:

"התגלו אצלך נגעים לא סימפטיים; אנחנו יודעים לטפל בהם. תהיו אצלי ב 16.30".
אני מרותק למיטה; לא מסוגל להגיע למרפאתו באגף האחר;

רעייתי ובתי חיכו בדחילו ליד חדרו וחזרו רק קרוב ל 20:00.
כי בינתיים הגיעו לרופא הידוע חולים מכל קצווי הארץ ;

ד"ר הרדן הקדים לקבלם וגם לבני משפחתי דאג כאילו הכירם משכבר הימים.
הוא זימן מיידית תור להקרנות במרכז דוידוף;

הייתי תחת פיקוחו ופיקחותו ומידי שבוע התראינו במרפאתו דואגים שהרופא עם האופניים יגיע למרפאה...

מקץ 8 חדשים ולאור טיפולו המסור - זנחתי את כסא הגלגלים ואת ההליכון וחזרתי לצעוד על זוג רגלי הבריאות.

עוד מעט – קט ימלאו 6 שנים לנפילתי לתהומות המיאלומה ולחילוצי ממנה ע"י רב האומן הרפואי ד"ר הרדן.
יהי זכרו ברוך,

ויברכו יורשיו הרופאים,

האחיות המסורות וכל הצוות הרפואי.

נפתלי (תולי) זעירא

ד"ר הרדן שלי,

אני זוכרת את המפגש הראשון שלנו, לאחר שידעתי כבר שאני חולה במיאלומה, ביקשתי למצוא עבורי רופא שאוכל לשוחח איתו מעבר לתוצאות הבדיקות. הגענו לתל השומר, חכינו הרבה, ואז כשנכנסנו קבלתי זמן איכות עם איש שישר התאהבתי בו, הוא ראה את כולי ולא רק את המחלה שלי.

שאלתי אותו מה דרוש לי כדי שאוכל להיות פצינטיית שלך, והוא ענה: "יש לך לצערך כל מה שדרוש, את חולה במיאלומה".

בתום הפגישה שהייתה פגישה התייעצות שאלתי כמה עלי לשלם עבור המפגש ואז הוא ענה לי: "אין לך מספיק כסף", אני בבושתי פנים אמרתי שהבאתי איתי הרבה כסף ואם חסר לי, אדאג שיהיה לי. הוא הביט לשמים ואמר: "הוא יחזיר לי".

בהמשך כיבד את דרכי המיוחדת, לא רציתי לעבור טיפולי כימותרפיה ולא השתלת מח עצם, אמנם אספנו תאי אב להשתלה אך ללא כימותרפיה. חלפו 11 שנים מאז גילוי המחלה, כבר 8 שנים אני ללא כל טיפול.

סיפרתי לד"ר הרדן שאני מעלה הצגה על התמודדות עם הסרטן, הוא כל כך שמח. כל כך רציתי שיבוא לצפות בהצגה. בהצגה הגנראלית הראשונה רגע קט לפני שאני עולה לבמה אני רואה אותו באולם, כל כך נרגשת ומודה לו. יש משפט בהצגה: **"ואז מצאתי רופא שיראה אותי, שיקשיב לי שיעזור לי להיות בריאה."** בכל הצגה אני מביטה למקום שד"ר הרדן ישב וידעת שהוא תמיד שם בשבילי.

יום אחד כשלקחתי כדור שאסור לחולי מיאלומה לקחת, הוא צעק עלי ממש.

כשחזרתי לחדרו לאחר כמה שעות, הוא שאל: נעלבתי? אמרתי שלא, "ראיתי עד כמה אתה אוהב אותי ודואג לי". הוא ענה "נכון, הבנתי".

איבדתי רופא, מלווה, חבר, איש אוהב מלא נתינה...

יכולה לכתוב עוד מלא סיפורים מלאי השראה על האיש. בכאב עצום על לכתו ושמחה גדולה שזכיתי להכיר אותו.

באהבה רבה,
עופרה לזרוביץ'

מימין:
כנס נובמבר 2008, עם פאולה, ציפי ומיכל
כנס שנתי מאי 2009, עם עדה יונת ומתי רביב
למעלה:
כנס המטולוגים 2010

בעמוד משמאל:
עם פאולה, כנס שנתי 2011
עם ציפי, עינת ושני, כנס שנתי 2012
עם יקי, כנס שנתי 2013

ליזרה,

כבר שבוע מאז נודע לי על מותך.
אני בוהה שוב ושוב מול המחשב,
קוראת כל מה שנכתב עליך ולא מאמינה.
לא מאמינה שאינך.

תמיד היתה הידיעה הזאת שאפשר לפנות אליך ותמיד תעזור.
תמיד תהיה שם. גם אחרי שנים.

ותמיד חזרת אלי, בד"כ מאוחר בערב, כשיש זמן לדבר באריכות.
בטלפון או במייל. קודם כל שיחת חולין קצרה ואז לעניינים.
או בפגישה. ואם צריך בהתרעה קצרה.
והקדשת לי שעות ארוכות!

זכרת הכל, והתעניינת. גם אם לא דיברנו זמן רב.
אחרי כל פגישה איתך הייתי מעודדת, אופטימית.

לא הייתי מטופלת שלך.
הגעתי אליך לראשונה לפני כ 17 שנים לקבל חוות דעת שניה
ומאז נשארנו בקשר. שנים.
בכל פעם שהגעתי לצומת של החלטות.
בכל פעם שהתעוררו לבטים.

תמיד היית שם.

וחוות דעת שניה אצלך אכן היתה כזאת!
היית ישיר מאד ולא היססת להמליץ לי על דרך שונה.
שוב ושוב. דרך שלאורך השנים הוכיחה את עצמה.
גיבית את המלצותיך במחקרים
ושלחת לי מאמרים מדעיים כדי שאקרא גם בעצמי.
נתת לי שיעורי בית.

אתה היית הראשון והיחיד שדיבר איתי,
כבר אז, על רפואה מותאמת אישית.
"טיילור מייד" היו מילותיך.

לכל אחד יש את המילומה שלו והטיפול (או האי טיפול) שלו.
הרבה לפני שזה הפך להיות שגור
ואני מדברת על לפני כ 17 שנים !!!

נזכרתי בסיפור:

פעם אחת הגעתי אליך להתייעצות בתל השומר.
באתי עם חברה וכשהגענו אמרת לי שאתה נורא מצטער
אבל אין בייביסיטר לבנות
ואתה חייב לצאת מיד ועכשיו ולנסוע הביתה.
אבל אין בעיה, אמרת, נקיים את הפגישה אצלך בבית ושניסע
אחרייך.

היה זה יום חורף גשום. גשמי זלעפות. שבר ענן.
לא רואים כלום ממטר ואין איש ברחובות. שלוליות ענק.
המים הגיעו כמעט עד הדלת של מכונית המיני של חברתי.
כמובן שאיבדנו אותך.
בדרך לא דרך מצאנו בסוף את הבית.
לא, לא היה אז ויז!

נכנסנו רטובות ורועדות ואתה חיכית לנו עם מגבת וכוס תה
חם.

חברתי שיחקה עם הבנות ואנחנו שוחחנו.
ייעוץ אצלך היה קודם כל שיחה.

אין, לא היה לא יהיה אדם כמוך
תחסר לי תמיד.

שי, חיפה

(ד"ר שי מרקוס)

**מפגש ראשון של צעירי אמ"ן, מרץ 2016,
ד"ר הרדן מגיע לביקור ומשקיף בגאווה על
ההתרחשות.**

למשפחה היקרה של ד"ר יזהר הרדן,

פגשתי את יזהר מספר פעמים, כמטופל המרגיש אבוד בתוך המצב החדש והמלחיץ שחש אדם בריא שפתאום מגלה שהוא חולה מאד.

יזהר היה עבורי עוגן של בטחון ואמון בדרך הטיפולית אותה התווה בשבילי.

התחושה שאני מטופל בידיים הטובות ביותר ליוותה אותי לאורך השנים. אני מודה מקרב לב שהייתה לי זכות להכירו ולהיות מטופל שלו.

לא אשכח את הפעם האחרונה שראיתי אותו כששנינו יצאנו מכנס צעירי אמ"ן. יזהר נמרץ ומחייך הביט בי ובאשתי והמליץ לנו ללכת לפסטיבל בירה שהיה בדיוק באותה תקופה בת"א, הוא רצה שנהנה.

יזהר היה בעל נתינה גדולה, ראה אותנו ולא רק את מחלתנו ודאג לנו ללא סייגים - וכך תמיד נזכור אותו.

מובא במקורות שאדם הנפטר בשבת או בחג או ערב חג, שאלו זמנים שמידת הרחמים שולטת בהם, נפטר מתוך חסד וממידת הרחמים יש בזה כדי לגלות על מעלת הנפטר ושייכותו לימים הטובים ולחיי העולם הבא.

יהי זכרו ברוך

מיכאל פלדמן

לזכרו של ד"ר יזהר הרדן

לקח לי איזה חודש חודשיים להבין מה נפל עלי. באיזה מחלה "התברכתי", מה התסמינים שלה, מה הטיפולים בה וכיו"ב. אתם יודעים.

אבל על השאלות העיקריות – לא מצאתי מענה: איך חיים עם מחלה כזו המקננת בך? איך מתפקדים ביום יום עם הידיעה שמישהו, או משהו, הניחו לך את "כרטיס הטיסה" על השולחן? מה עושים? עם מי מדברים? איך ממשיכים מכאן?

ואז, בחיפוש אחר יועצים / מנטורים / מדריכים נתקלתי בשם שצלצל לי מוכר: יזהר הרדן. מאיפה אני מכיר את האיש, שאלתי את עצמי? זכרתי משהו מירושלים – אבל בערפול ומבלי יכולת לשייך פנים לשם או למקום.

קבענו פגישה בבית החולים "מאיר".

מיד בתחילתה, זיהיתי אותו והוא אותי. כן. השתנינו (קצת..).

הוא עם זקן, אני עם יותר משקל ופחות שערות, אבל העיניים והרוח הטובה שלו נותרו כפי שהיו.

הפגישה הזו, שעדיין שמורה ביומני ובזיכרוני – הפיחה בי רוח של תקווה.

הבנתי ממנו שאני חולה במחלה קשה אבל בהחלט בת חיים,

מין מחלה שניתן לנהל אותה, לטפל בה ולחיות איתה עוד זמן ניכר, ואפילו באיכות חיים לא רעה בכלל.

ההלם והפחד פינו את את מקומם לתקווה, לחיוך ולאופטימיות.

את זה הצליח יזהר לטעת בי.

כמובן שגם ריכלנו על חברים משותפים מירושלים, על קפה "טעמון" ועל עוד דברים שבין שניים שהנייר לא סובל...

אחר כך המשכנו לתקשר. בעיקר בסמסים ובווטסאפ.

אני גם התעקשתי להמשיך ולהיפגש עימו פנים אל פנים.

נפגשנו בבית הקפה שלייד ביתו בתל אביב. מקום שהולם אותו ככפפה ליד, בית קפה היפסטרי, מבולגן אבל מקסים ונינוח.

כנס שנתי, אמ"ן, 2011

(מתוך הסמסים):

אני: 29 אוגוסט: "שבתם מחו"ל?
אפשר סוף סוף לראות בזיו פניך ולאחל לך שנה טובה?"

הוא: 3 ספטמבר: "שבנו מחו"ל לגמרי. לצערי איני בקו הבריאות...קראכץ.
איני בעבודה כבר כמה שבועות ואיני יודע מתי אשוב.."

4 ספטמבר (הוא): "הייתי מאושפז, עכשיו בבית. מתאושש לאט נהיה בקשר.
אני מושתל לב מלפני שבע שנים עכשיו נהיה לו קצת קשה לשרת אותי כיאות"

13 בספטמבר (אני):מה שלומך? תעשה מצווה לפני החג,
תן לי לראות אותך ולאחל לך בריאות ושנה טובה.
מה יש?"

הוא: "יוסי יקירי, תניח. אני לא בענייני פגישות. כשאתאושש מעט –אשמח"
28 ספטמבר (אני): נו?? מה שלומך? אני דואג לך. תעשה טובה ותחלים"

הוא: "אני עובד על זה...."

ואללה יפה עבדת על זה יזהר, אחלה של עבודה עשית..
באיזשהוא מקום אני עדיין מאמין שעבדת על כולנו.
לא מתת אלא פשוט נעלמת איפהשהוא כדי לנוח,
להירגע ולצבור כוחות. אז תחזור כבר. נו???

יוסי פריצקי

ד"ר הרדן נכנס לחיינו לפני כשנה וחצי, בנסיבות שכל אחד היה מוותר עליהן.

לאחר ארבע שנים של מיאלומה רדומה, הבנו שהמחלה של אמי הפכה לפעילה.

זה לא היה כרעם ביום בהיר, כי במשך ארבע שנים התכוננו לכך נפשית, אבל זה כן היה כרעם ביום מעונן חלקית, כי ניסינו לקוות שהמחלה תישאר רדומה למשך שנים רבות ככל האפשר.

באותו יום חזרו התוצאות של בדיקת ה CT בה התגלו מספר נגעים, אחד מהם במקום מדאיג במיוחד. ההמטולוג הקבוע המליץ להפנות אותנו לד"ר הרדן. ידענו שהוא אחד הרופאים הטובים בארץ בתחום ולא היססנו. מה שלא ידענו עדיין באותו שלב, הוא שמדובר באחד האנשים עם הלב הגדול ביותר שהיו קיימים.

הזיכרון הראשון שלי מד"ר הרדן היא שיחת הטלפון שלו אליי בשעה 11 בלילה על מנת לתאם איתי כיצד נעביר אליו את הבדיקות כדי שהוא יארגן חוות דעת של מומחים.

הזיכרון השני שלי הוא שיחת הטלפון מיד אחרי ישיבת המומחים, שבה הוא הרגיע אותי שאין שום סכנה מיידית ושנגיע אליו למכון על מנת להתחיל במעקב מסודר.

מהרגע שנפגשנו איתו פנים מול פנים, הרגשנו שמצאנו שותף אמיתי לדרך, מישהו שחולק איתנו את עול המחלה, מישהו שרואה במטופל קודם כל בן אדם ורק לאחר מכן מטופל. קשה להסביר במלים את תחושת הרוגע שנחה עלינו בכל ביקור במשרד של ד"ר הרדן. העיניים הטובות, הצחוק המרגיע, העניין האמיתי באמא שלי, הידיעה שיש על מי לסמוך, שעומד מולנו רופא שתמיד יתן את חוות הדעת הטובה ביותר, שתמיד יתייחס לכל שאלה, לכל בעיה בהקשבה, באכפתיות ומסירות אינסופית.

ד"ר הרדן היקר - אהבנו אותך כל כך, היית הרבה יותר מרופא. היית חבר, משענת ונחמה.

בהודעה האחרונה כתבתי לך שאנחנו מתגעגעים אלייך, מצפים שתשוב אלינו במהרה. והגעגוע כעת כל כך עז. בלתי נתפס שלא נראה אותך יותר, שלא נשב במשרד שלך, שלא נראה את אוסף הפילים שלך, שלא תרגיע אותנו בדיבור הנעים, בחיוך שלך, במלים הטובות.

היה שלום, ד"ר הרדן היקר.

הילה זרוסים

(בתה של טרזין זרוסים)

"כולנו נולדים, כולנו מתים. זוהי עובדה שחציה הראשון מובן מאליו, נעים ומשמח ואילו את חציה השני אנו מעדיפים לרוב להדחיק ולא לחשוב עליו"

ד"ר הרדן ז"ל האיש והאגדה.

כל מה שאכתוב לא אצליח לתאר את האיש עם הלב הענק, האיש שגרם לכל חולה מיאלומה להרגיש שיש תקווה! תמיד נתן תחושה שהוא כאן ואין ממה לחשוש ושהמיאלומה היא מחלה כמו מחלת לב וכל מחלה כרונית אחרת שניתן לחיות איתה עוד שנים רבות.

לא אשכח את המפגש הראשון שלי עם ד"ר יזהר הרדן ז"ל, הוא הסתכל עליי במבט חייכני ואמר לי: "הכל בסדר! את לא חולה ואת תחיי עוד הרבה שנים". אני חייכתי ואמרתי לו באמת? נענע את הראש ואמר לי: "כן. היום תלכי הביתה, תנוחי" ונתן לי תור ועוד בדיקות לעשות. התקווה שנתן לי ממשיכה ללוות אותי עד היום. אחרי שנה וחצי מגילוי המחלה מערכת החיסון שלי קרסה ואושפזתי. הייתי חולה מאוד דדדד. ד"ר הרדן ז"ל לא האמין איך הגעתי למצב הקשה הזה ועוד תקפה אותי דלקת ריאות קשה. על אף שהיה עסוק המשיך ללוות אותי מרחוק ולתת הנחיות איך לטפל בי. כאשר השתחררתי והגעתי לביקור אצלו אמר לי: "ואוו סמר אני לא מאמין איך זה קרה? אבל מבטיח לך מהיום את לא תסבלי יותר" ורשם בתיק שלי טיפול לחיזוק מערכת החיסון כדי שלא אגיע למצב הקשה שאליו הגעתי.

תמיד הגעתי לביקורים עם הבת שלי שלומדת רפואה והוא היה מספר לי על הבנות היפות שלו וכמה הוא אוהב אותן. באחד הימים הבאתי לו מתנה קטנה של פילים חרוטים על עץ ושוקולדים ואמר לי: "ואוו תודה השוקולדים אני אתן לבנות שלי הן ישמחו והמתנה אשאיר עם האוסף שלי".

הוא לא היה רק רופא הוא היה רופא, ידיד, מנטור, פסיכולוג ועוד..... בשבילי הוא היה האור שבקצה המנהרה, כשיצא לחופשת מחלה העבירו אותי לד"ר אוסנת אבל תמיד הרגשתי שהיא מדברת בלשון של ד"ר יזהר הוא השאיר אחריו נכס גדול לאנושות.

אני מלאה צער על אובדן האיש היקר ולא אשכח את הבשורה באותו לילה, בכיתי בכי רב ונעצרו לרגע החיים, ושבוע הייתי חולה הרגשתי שעולמי נחרב עליי!

כמה שאכתוב לא אוכל לתאר את פועלו את אישיותו המיוחדת הצניעות שלו האהבה ללא תנאי והתמיכה והעידוד שנתן לכל אחד, וכל אחד היה מיוחד בשבילו! וכך הוא יישאר אחד ויחיד שיהיה זכרו ברוך תהיה נשמתו צרורה בצרור החיים.

סמר אבו חמדאן

**למעלה: שיחה עם פרופ' דינה בן יהודה ודר' משה גת, כנס שנתי 2010
במרכז: מנחה סדנה למטופלים ביחד עם מיכל, כנס שנתי 2011
משמאל: עונה לשאלות. כנס שנתי 2009**

כנס שנתי 2011

כנס שנתי 2014

כנס שנתי 2012

**בכנסים השנתיים
משתתף בפאנל מומחים**

דקל בן יוסף

3.3.17 לאחר מפגש צעירי אמ"ן

אני נוהגת לי באוטו, מהרהרת לעצמי על המושג הבית. עולה בי חיוך ואני מבינה היום מצאתי לי עד אחד כזה. אבל מהסוג שאני אוהבת. כזה שבא מבפנים ולא תלוי במקום, בזמן או ביכולת.

פחדתי מהמפגש הזה וכבר הודעתי שאני לא מגיעה. והנה הגעתי ואני מרגישה הודיה עצומה לכל האנשים המדהימים שגרמו לכל זה לקרות ונתנו לי עוד בית לחיים....

לד"ר הרדן שמילים לא יתארו מה אני מרגישה כלפי האיש הזה כרגע. במילה אחת, התאהבתי:) וזה לא קורה לי הרבה... הכנות, העומק, הפשטות, הצניעות, האומץ ומשב הרוח הרענן. וכמובן הדיוק. כל אילו בסינרגיה מטורפת יוצרים אישיות פנומנלית. כמוהו, גם אני אוהבת לשמור לי אופציות פתוחות. ובלי שהוא ידע היום הוא זכה להיות האופציה שלי וזה מרגש לדעת שכאילו קיימות.

וביום רביעי ה 11.10

האופציה שלי מתה

הסתיים לו יום כיפור ולי נודע, כמה שעות אחרי, שהאופציה שלי מתה. התעוררתי בבוקר, שתיתי את הברזל שלי, מים שקופים עם טעם מתכתי. אחריהם כוס מים עם חצי לימון ומדיטציה של 20 דקות. השגרה הרגילה. הלכתי לשעור יוגה וכשחזרתי פתחתי את המחשב, מציצה בהתראות בפייסבוק.

ככה גיליתי... בהיתי במסך ודמעות החלו לזלוג, על מה אני בוכה?

לא ממש הכרתי את האיש, ראיתי אותו פעם אחת ושמעתי עליו הרבה.

מה הוא היה בשבילי? ועל מה העצב והבכי?

הרבה שנים לא בכיתי על אדם שמת. ואיך הרגש מחליט על מי מתאבלים ועל מי לא?

ואז הבנתי שעם המוות שלו מתה לי האופציה.

האופציה שלי היתה רופא יוצא דופן ויחיד במינו. בעיקר אמרו עליו "הוא חושב מחוץ לקופסה".

ואני מתוך הסיפורים הבנתי שקופסה ממעיטה במעלות של הרופא הזה.

הוא אדם שראה אנשים אחרים ולא פרוטוקלים. הוא אדם שהיו לו שותפים ולא מטופלים.

מפגש צעירי אמ"ן מרץ 2017, יזהר ודפני בקהל

הייתי כחודשיים שלושה אחרי האבחנה וקבעתי אליו תור. שבוע לפני התור אליו פגשתי את הרופאה שלי. ידעתי שעכשיו אני יכולה לנוח ואת התור אליו ביטלתי.

מאז ועד שהוא מת, הוא היה האופציה שלי. הוא היה האופציה שלי למקום בטוח ושפוי. האופציה למקום שבו לא יחשבו שאני משוגעת. אופציה למרחב שיראו אותי ולא רק את המיאלומה שלי, קודם כל אותי ורק אחר כך אותה.

ועכשיו האופציה הזאת מתה ואני נשארת פה לבד. בלי אפשרויות ואופציות פתוחות, מחויבות להתמודד עם האמת.

באביב האחרון ראיתי אותו במפגש של אנשים עם מיאלומה. היינו בחדר מלא אנשים ואני הרגשתי כאילו דיבר רק אליי. עם עיניים גדולות, טובות ובורקות. דיבור רגוע וקול עמוק.

הוא סיפר על מטופלת שלו שהיתה בהיריון ביחד עם המיאלומה. על ההתלבטויות, ההשלכות, ההצלחות.

הוא סיפר על כך שרופא ומטופל הם שותפים לדרך ולהחלטות.

התאהבתי בו באותו רגע, ושמחתי שהוא האופציה שלי, שמחתי שהוא קיים. ועכשיו הוא לא.

הוא היה האופציה שלי בהתחלה, ברגעים הכי קשים. ברגעים שבהם חיפשתי שותפים ועדויות חיצוניות לכך שאני פועלת בסדר. עדויות שלא צריך לפעול מתוך פחד מהעתיד ומהמוות, אלא לעצור ולנשום את הרגע. שטיפולים והשתלות תמיד אפשר לעשות, אבל לחזור אחורה אי אפשר.

איכשהו הידיעה שהוא קיים סיפקה לי את האומץ והתובנה שהייתי צריכה, אפילו מבלי שידע. על כך אני תמיד ארגיש אליו הערכה עמוקה והכרת תודה.

בערב יום הכיפורים הלך לעולמו אדם ורופא משכמו ומעלה, איש יקר וצנוע ומציל חיים ד"ר יזהר הרדן ז"ל.
עבורנו הוא היה המלאך של אמא, האדם שדואג לבריאותה ומעורה בכל הקשור למחלה.

הייתי בעבודה, בעוד הנייד מצלצל ואני שומעת את הבשורה, מסרבת להאמין, גרון חנוק, אין מצב, שלחתי לו שנה טובה בראש השנה,
איחלתי לו שנה טובה בריאות איתנה, הוא השיב לי: "אני לוחם, אל תדאגו, עוד מעט אחזור למחלקה."

ואיך? לאן הלכת?

אחרי שניתקתי את השיחה והדמעות יורדות, התקשרתי לספר לאחים שלי, וכולנו נותרנו ללא מילים, כאובים מאוד, יחד החלטנו לא
לספר לאמא כרגע, שלא תבהל. האחים שלי עובדי אל על, תמיד אהב לפתח איתם שיחה על המטוסים, אח שלי כבר התחיל לבנות לו
דגם של מטוס למשרד.

יומיים לאחר מכן, בידיעה שאנחנו צריכים להגיע ל"מאיר", אמא אמרה לי "אני מקווה שהרדן יהיה", רצתה להביא לו משהו קטן לחג.
אני נשברתי, סיפרתי לאמא בעדינות שהרדן לא יהיה בשבוע הבא.
אמא לשנייה שתקה, ואז אמרה "**מסכנים, הפילים שלו, התייתמו.**"

אני זוכרת כששאלתי על האהבה לפילים סיפרת לי את הסיפור בכזו התלהבות ורגש, שהרי כל פיל ופיל ממטופל נוסף שזכה בך
כמטפל. כשהמשכתי והדגשתי שזוג הפילים הצבעוני בין המיוחדים, סיפרת שהם ממטופלת שרצתה לקנות לך משהו ולא היה לה
רעיון.

כשעברה ליד חנות בחלון הראווה ראתה זוג פילים מיוחד, פיל גדול עוטף פיל קטן, היא אמרה לך שכך היא הרגישה, עטופה ומוגנת
כפי שאבא מגן על ילדיו.

מסרבים להאמין שהאיש, האדם, הרופא, האישיות הכריזמטית, המבט הנצחי שלך הלך...

אחרי כמעט 6 שנים של ליווי צמוד וטיפול מסור באמא, וככל שהזמן עבר למדנו להכיר יותר ויותר את האדם שבך, חוש ההומור הנסתר והגלוי, הדרך שלך להיכנס לליבם של החולים שלך ולרכך אותו גם בימים שהוא קצת כואב וחלש, העידוד התמיכה והמילה הטובה למשפחה, היכולת שלך לקרוא בין המילים ועדיין להישאר רגיש ורגוע.

לפני שנה וחצי כשאמא היתה מאושפזת שישי שבת, היסטתי אם לשלוח הודעה וכששלחתי לא הרגשתי נעים. ביום ראשון כשנפגשנו התנצלתי על הטרדה בשבת, אמרת לי: "כל הכבוד לך, אני מוריד בפנייך את הכובע, את עשית את העבודה שלך כבת, ואני כרופא."

לפני חודש היינו צריכים הנחייה לגבי טיפולי שיניים שאמא צריכה לעבור, הרדן הפנה אותנו למומחה בתחום השיניים ורשם שכרגע הוא בחו"ל וצריך לחזור בעוד יומיים.

התקשרתי לקבוע תור, נתנו לי מועד חודשיים קדימה... יום למחרת התקשרו ממרפאת השיניים לזמן אותנו ליום שישי באותו השבוע. כשהגענו הרופא אמר שהוא לא מקבל בימי שישי אבל הרדן ביקש.

אנו מוקירים ומלאי הערכה על מי שאתה היית עבורנו ותישאר בשבילנו... אישיות שמשאירה חותם ואתה השארת אצלנו חותם.

יהי זכרך ברוך.

מוסרים תנחומים למשפחה היקרה,
מי ייתן ולא תדעו צער.

תחסר לנו תמיד.

בני משפחת ז'קלין מקמיל

אני מטופל של ד"ר יזהר הרדן במשך 10 שנים!

יזהר, קיבלת אותי בבית חולים שיבא - תל השומר, והסברת בעדינות ובמקצועיות מה זה מיאלומה נפוצה, מחלה שלא היתה מוכרת לי ולבני משפחתי. תכף ומיד נוצרה בינינו כימיה. החלטנו ביחד על הטיפול המתאים. תודות לך, קבלתי את הבשורה, בקלות יחסית. ולפי הסבר פשוט אבל מפורט שלך, יכולתי להעביר את השלכות המחלה למשפחתי ולחברי עבודה.

עכשיו זה כבר היסטוריה אבל בכל זאת אני רוצה להדגיש כמה נקודות שבמשך הזמן הרגשתי כלפיך, יזהר היקר:

1. איסוף תאים + השתלת מח עצם ראשונה בבית חולים שיבא בו עבדת. סמכתי עליך בעיניים עצומות ועשיתי הכל לפי הוראותיך.
2. בשלב מסוים עברת לבית חולים מאיר, אני רדפתי אחריו, כפי שרבים עשו. כי איך אפשר להמשיך להיות חולה מיאלומה נפוצה ללא ד"ר הרדן?
3. השתלת מח עצם שנייה ב"מאיר" על ידיך אישית!
4. כל יום טיפול, ציפיתי לפגוש אותך ולא היה אכפת לי לחכות שעות שתקבל אותי כדי להחליף מילים ודעות לא רק על המיאלומה ועל תוצאות הבדיקות, אלא על כל נושא שבחיים.

יזהר, מרופא מומחה שמטפל בי, הפכת לחבר ויועץ! ידענו גם לדבר בספרדית, דבר שאהבת במיוחד! החלפנו מידע על יינות שאנחנו שותים, או על הנופש והנסיעה הבאה שלנו ומשפחתנו.

אני מתגעגע המון, ובטוח שלא אמצא חבר/רופא כמוך.

יזהר, אתה ידעת לצאת מהמסגרת, למצוא פתרונות בכל מחיר ולתרום את כולך למען החולה! זה בכלל לא מובן מאליו!

אני מרגיש אבדה ענקית לכל חולי המיאלומה, ומצטער שלא תוכל לראות את הפירות שציפית לראות אצל כל מטופל שלך!

תנחומי לכל המשפחה ולעמותת אמ"ן שכולנו שייכים אליה.

גד שניידר

את דר' הרדן הכרתי בסוף שנת 2007, לאחר שהמחלה התגלתה אצלי באקראי
בסקר מנהלים במלר"מ באוק' אותה שנה.

המיאלומה היתה מבחינתי 'מכה שאינה כתובה בתורה' כפי שנהוג לומר.
משנודע לי כי הוכיתי בה החלתי לברר מיהו הרופא המוביל בתחום שמקום מושבו במרכז הארץ.
נועצתי אף עם הרב אלימלך פיהרר, שנחשב עד היום ליועץ מומחה בתחום הרפואה, והוא ציין מספר שמות,
ביניהם את שמו של דר' הרדן.

את הטיפול התחלתי אצל דר' הרדן בתל השומר. התרשמתי מבקיאותו ומומחיותו,
לא כמבין בעניין אלא כעד שמיעה לשיחות טלפון רבות בהן ביקשו אחרים את עצתו.

עמדנו בקשר רצוף גם בזמן היותי בחו"ל. תמיד הוא היה זמין, תמיד השיב ואף נתן עצה.
את תשומת לבי משכה חריפות שכלו. התווכחנו לעתים בנושאים כלליים שונים
וטיעוניו הנבונים העידו על מחשבה עמוקה ויכולת ניתוח גבוהה.

לאחר שעבר לבי"ח מאיר המשכתי להיות מטופל שלו גם שם.
לראות את קצה הגלגל הקדמי של כלי התחבורה שלו שיעיד על כך שהוא הגיע ומיד יתחיל לקבל אותנו.

שבע שנים טיפל בי דר' הרדן.

אין ספק כי אני חב לו את אותן שנים, בהן השכיל למצוא את ההרכבים התרופתיים הנכונים
ובכך לאפשר לי לתפקד היטב ובאיכות חיים גבוהה.

ועל כך אמרו רבותינו "חבל על דאבדין ולא משתכחין"
(חבל על גדול שהלך לעולמו ואינו נמצא אתנו).

אלי גרוסמן

כנס שנתי אמ"ן, 2008 - עם ציפי

כנס שנתי אמ"ן, 2011 - עם עינת

כנס שנתי אמ"ן, 2012 - עם עינת משמאל

כנס שנתי אמ"ן, 2012 - עם פאולה

אני יכול למנות מספר קטן של שיחות טלפון שהן בלתי שגרתיות, מטלטלות, בלתי נשכחות. אני גם יכול למנות מספר רופאים שלוחמים בצורה קיצונית למען רווחת המטופלים שלהם, דוגמת ד"ר הרדן שהגדיל לעשות ונלחם גם למען מטופלים שאינם שלו.

אפריל 2014, הגעתי לפגישת מעקב אצל פרופ' בן יהודה. באותם ימים אני עם מיאלומה זוחלת וכבר התרגלתי לפגישות השגרתיות. כבר חשבתי לשים "וי" על עוד פגישה שכזו. אבל הפעם נאמר לי שהמיאלומה כבר לא זוחלת ויש לשקול התחלת טיפול, יצאתי בהלם. להתחיל או לא להתחיל? ואיך להחליט? מבולבל!

שקלתי לקבוע פגישה לחוות דעת שנייה אצל ד"ר הרדן. השגתי את הטלפון של מזכירתו אך טרם קבעתי. היה לי שבוע מאוד מורכב בעבודה – אורחים מיפן וישיבות מרתוניות כשברקע בלבול והרבה רעש בראש. קשה להגיד שהייתי אובד עצות כי לא היו לי עצות להחליט ביניהן. אפילו לא כלים לניחוש. לכן "רעש" זו מילה שאפיינה את הלכי מחשבתי.

ואז הגיע אותו טלפון שאתה חושב שהקב"ה שלח אליך מלאך להושיע. "מדבר ד"ר יזהר הרדן". לא אשכח.... התרגשתי.... איך הגיע אלי?! "הסטטוס שלך", כך אמר, "של חולה הנמצא על התפר שבין מיאלומה זוחלת לפעילה נמצא בעמדה שמסקרנת את המחקר הרפואי". בשיחה לא קצרה פירט את הרקע והמאפיינים להחמרת המחלה, סיפר על ה-CRAB המפורסם ועל ה-CRAB המורחב. לא ניסה לשכנע, שאל קצת שאלות, אך בעיקר שכלל את ארגז הכלים בראשי ע"מ שאוכל לחשוב יותר בהגיון ואפתח תפיסה שהמצב באמת כבר לא כמו שהיה.

לא נפגשנו לפני כן, מאחורי הקו רופא מאוד בכיר ואני מרגיש כאילו התקשר אלי חבר. התרגשתי. האיש נותן מזמנו ואינו דורש דבר.

בסיומה של השיחה חזרתי לחדר הדיונים נרגש אך לא נרעש. את הרעש שהיה לי קודם בראש החליפה התרגשות ותחילתה של התדיינות פנימית שתכליתה הפנמה. כבר היו לי כלים כדי להתחיל להבין את מצבי, פחות בלבול, יותר שקט. עם הנוכחים לא יכולתי לחלוק את פרטי השיחה, אבל הבשורה שנכנסה איתי לחדר הייתה השקט והיכולת להחליף את הבלבול בהפרדת משתנים ובחזרה להתרכזות בפגישות החשובות האלה.

שלושה חודשים לאחר מכן קיבלתי את הידיעה שהמיאלומה מצריכה טיפול ולא לתר. עתה כבר הייתי שלם כדי להבין וכדי להתגייס לתהליך שהבשיל הודות לאותה שיחת טלפון בלתי נשכחת שד"ר הרדן יזם.

יהי זכרו ברוך, **צביקה זילברמן**

קיבלתי את מספר הטלפון של ד"ר הרדן מרופאת המשפחה שלי כבר סמכא בנושא מיאלומה.
היה זה בתקופה הקשה ביותר של תחילת הטיפולים במחלה שהתפרצה בתקופה זו.
מעולם לא דיברתי איתו קודם לכן. כל שרציתי היה להיפגש איתו ולקבל את חוות דעתו בעניין הטיפול שהוצע לי.

ידעתי כי פגישה עם מומחה ברמתו של ד"ר הרדן כרוכה בתשלום יקר, אולם הייתי מוכן לכך ולו רק למען השקט הנפשי והידיעה שאקבל טיפול מיטבי במחלתי.

בדחילו ורחימו התקשרתי אליו והוא, בסבלנות רבה ובטון מרגיע שוחח איתי באריכות ושאל שאלות הבהרה.
על פי בקשתו, שלחתי לו גם ממצאי בדיקות.
עוד באותו ערב, התקשר אלי והסביר לי בסבלנות רבה שאינה מאפיינת רופאים ברמתו, כי על פי ממצאי הבדיקות, הטיפול שהוצע לי הוא הטיפול המתאים.

לשאלתי בעניין ביקור פרטי, ענה כי אין צורך, אולם ביקש שארגיש חופשי להתקשר ולהתייעץ איתו בכל רגע שאחפוץ בכך.
חשבתי לעצמי, איזה רופא לא היה שמח לביקור פרטי תמורת סכום כסף נאה?
והוא עוד מאשר לי להתקשר ולהיוועץ איתו באופן חופשי.

לימים, פגשתי במסדרונות המחלקה ההמטולוגית ב"סורוקה", משפחה נוספת שבה סבל הבעל מאותה מחלה.
הצעתי גם להם להיוועץ בד"ר הרדן, אולם מסתבר שהם כבר פגשו אותו והתייעצו איתו. גם מהם סרב לקבל כל תשלום.
ביום שבו ראיתי את מודעת האבל הנושאת את שמו של האיש היקר והמיוחד הזה, אשר הלך לעולמו בטרם עת, ניצבט הלב.
עם מי אוכל להתייעץ או לקבל חוו"ד נוספת אם לא מהאיש החכם, החם והצנוע הזה.
ראוי לו שיזכר כאיש שידע לשלב מקצועיות ללא פשרות יחד עם אהבת אדם.

יהי זכרו ברוך !!!!

אמנון מנדובסקי

ב"ה

זכינו להיות בטיפולו של ד"ר הרדן כ-10 שנים.
קיבלנו ממנו טיפול משולב של שיקול רפואי וחשיבה יצירתית בלתי קונבנציונלית אשר הוכיחו את עצמם כמקדימים את זמנם.

מה שנגע בנו במיוחד היה יחסו אלינו כבני אדם. כבר בפגישתנו הראשונה התעניין בעיסוק, במשפחה, ובאורח החיים.
היה חשוב לו לוודא שהטיפול שהוא מציע יפגע רק במינימום ההכרחי בשגרת העבודה ובאיכות החיים.
גם בפגישות בהן עלו סוגיות קשות הקשורות למחלה, הוא יצר אווירה נוחה ואופטימית. זאת, כמובן, מבלי לפגוע באיכות ורצינות ההחלטות.

כל מגע אתו היה בגובה העיניים כאדם אל אדם. למרות עליונותו הברורה בתחום הרפואה, הוא הסביר את שיקוליו ושיתף אותנו בתהליך ההחלטה.

עליו אמרו חז"ל: "חבל על דאבדין ולא משתכחין". בתרגום חופשי: חבל על אלו שאבדו ואין כמוהם.

ת.נ.צ.ב.ה

מיכאל (המטופל) וטובה (המלווה) אלקוני

אימי, תמר אזרזר, היתה מטופלת של ד"ר יזהר הרדן במשך 12 שנה.
קיבלתי הערב את הבשורה על מותו וליבי נשבר.

אני המום!!!!!! רק עתה קראתי את המייל.

יהי זכרו ברוך.

הוא מלווה אותנו כמעט מהאבחון הראשוני. כשעבר מבית החולים תל השומר לבית חולים מאיר בכפר סבא עברנו איתו בלי היסוס. ההומור שלו, היכולת להרגיש כל תנודה במצב הרוח שלה, המילים החמות והמחמאות כל אלה לא יסולאו בפז!

ללא ספק שליח נאמן מאת בורא עולם
שאישית הציל אותי "בדקה ה 99"
(ועוד בטח רבים וטובים)
כשהגעתי אליו ביוני 2009 עת גילוי מחלתי.

הוא הפיח תקווה ואמונה בהחלמה באישה מבוהלת שהיתה בטוחה שחייה הסתיימו.
אישר לה לצאת לערב חג הביתה (בפסח לפני שנים) בתנאי שתיתן לו בתמורה חיוך.
מעבר לטיפול הרפואי והמקצועי גרידא הוא היה אדם משכמו ומעלה.

אין מילים....,עדיין מנסה לעכל.

לנצח אנצור אותו בליבי מוסרת את תנחומיי לכם העולם הפסיד רופא ואיש יחיד בדורו.

תנוחמו מן השמים!!!

לידיה אזרזר אפגין

יצחק שמואלי

דוקטור הרדן היקר ז"ל, מלאך בדמות רופא.

בזכותו קיבלתי את חיי בחזרה, היה לו מבט שאמר הכל, ידע מתי להחמיא, מתי להיות רציני. אדם מיוחד שנכנס ללב בעוצמות שאי אפשר לתאר, קשה לי לדבר עליו בזמן עבר, אבל לצערי ככה אלוהים בחר.

תודה שנכנסת לחיי, תודה על המקצועיות, המסירות, הרגישות המיוחדת שהייתה לך כלפי הילדים, האהבה והתמיכה.

מנוחתך בגן עדן אני בטוחה. כואבת מאוד את אובדןך וליבי עם צער המשפחה היקרה

ת.נ.צ.ב.ה. רופא אהוב שלי

בתיה לוי, ראשלי"צ

ד"ר הרדן אסף לי תאים בשנת 2007 בתל השומר.

איש מדהים שמסתכל לחולה בגובה העיניים.

הייתי שבורה, מרוסקת, חגגתי את יום ההולדת ה-41 שלי באיסוף תאים, יום ועוד יום...קשים וארוכים... הוא לא הפסיק לחייך, לעודד, לתמוך, לחזק אותי... לשיר לי יום הולדת שמח.

אחרי יומיים של איסוף התברר שחסרים תאים, הוא התקשר לבקש ממני לבוא עוד פעם אחת כדי שיהיה לי מספיק תאים אם אצטרך.. "כי את צעירה כל כך"...

בכיתי לא רציתי, אך האנרגיה הטובה שלו מאד חיזקה אותי והגעתי לאיסוף נוסף.

איש צנוע, שדאג לחוליו, שתמיד חייך ותמיד העניק תחושה של "יהיה בסדר"....יהי זכרו ברוך.

רינת שדה מנטין

דר יזהר הרדן ז"ל

כאילו יש מילים לתאר את הרגשת היתמות שעוטפת אותי. גם אין מילים לתאר את עוצמת התקווה שיצק בי המפגש איתו.

מיאלומה אינה בדיוק ממתק והשלב שבו היא פוגשת אותך בחיים יכולה להשפיע רבות על הסובבים אותך.

כך קרה שהייתי צריכה התאמה מיוחדת, שתהיה נוחה לי ולסביבתי ותשמור על כולנו. בכוונה איני מפרטת אבל אני מוכנה לשטוח את סיפורי בפני כל מי שיש לו עניין.

נתפרה למעני חליפה בטיפול משותף עם ד"ר ירחובסקי. חליפת פאר שאפשרה לי לחזור לעבוד באופן חלקי כרופאת משפחה ולהמשיך לנהל את ענייני משפחתי המורכבת.

על כך ועל הרבה יותר אמשיך להודות לאין שיעור.

יהא זיכרו ברוך,

רונית כהן

אסנת ויינגרטן

ידיעה כואבת. בפגישה הראשונה איתו ישב השקיע מעל ארבע שעות! הפך כל אבן! כשנודע לו שהתכווצתי נוראית כתוצאה מהיפוקלצמיה בזמן איסוף תאים...התקשר אלי בלילה לדרוש לשלומי. תנצבה

ד"ר יזהר הרדן הלך לעולמו ביום הכיפורים, זכרו ברוך, בורא עולם העלהו הישר לגן עדן. פטירה ביום הכיפורים זו מעלה לנפטר, כיפר על עוונותיו וזיכהו מיום הדין, עלה השמימה זך וטהור על מעשיו הטובים בעולם הזה. מרפא חולים רופא משכמו ומעלה כפי שמעידים עליו. הציל נפשות "וכל המציל נפש אחת בישראל כאילו הציל עולם ומלואו". מטופליו זכו ממנו לטיפול מקצועי ואבהי. אשרי האיש שהיה ידען בתחום כה חשוב שכולו נתינה וידע לתת מעצמו לרבים. חבל על דאבדין –תהא נשמתו צרורה בצרור החיים וזכרו ברוך לעד.

תורגמן שמעון –רחובות / חבר עמותת אמ"ן

סמי נסרי, ד"ר ירחובסקי טיפלה בי. בכל זאת התעניין במצבי והיתה לנו שיחה עמוקה לגבי דרך הטיפול. מצער לשמוע, יהי זכרו ברוך.

צורי ברנע, יהי זכרו ברוך
דר הרדן, איש יקר שכמוך, לעולם תהיה נצור בליבי!!

עדי כהן יזהר יקר ואהוב, אני כותבת לך כשדמעות חונקות את גרוני. כבר שלוש שנים שאתה מטפל בי במסירות רבה. תמיד דואג לי ונמצא שם בשבילי כשהייתי הכי צריכה אותך. מאוד אתגעגע אליך איש יקר. מוסרת לך חיבוק גדול והמון אהבה. יהי זכרך ברוך.

צר לי ועצוב לי על לכתו של ד"ר יזהר הרדן בטרם עת. אדם משכמו ומעלה יהי זיכרו ברוך ומשתתף בצער המשפחה...ת.נ.צ.ב.ה.
בברכה גבאי יהושוע

ג'ודי אראל צער והערכה על לכתו של איש יקר כל כך אל החיים שמעבר. אני מאמינה שטוב לו, אך לנו נשארים רק זיכרונות. החיוך שלו המבשר טוב לא ישכח ממני. עצוב עצוב לכל חולה מיאלומה נפוצה. איש שכל כך רצה בטוב מטופליו... יהי זכרו ברוך.

נורה ושלמה ספינזי

עצובים וכואבים. ואין מילים לתאר מה היה עבורנו.. איש יקר מאוד. רופא אחר. גישה שונה. קלפים על השולחן תמיד (ביחד עם הפילים)..כבר חסר לנו. אהבנו אותך דר' הרדן.

מירי שליו, גם אני הכרתי אותו. איש מדהים עם אוסף של פסלי פילים. מיוחד בדרכו.

רופא שדיבר בגובה העיניים. יהי זכרו ברוך.
איש יקר, הלך מאיתנו צעיר מידי.

**בכנסים השנתיים, מכון וייצמן, עם מטופלים ובני משפחה
למעלה: 2010 משמאל: 2011 ו- 2012**

**דורית צ'ונסי, שותפה מלאה ופעילה לבעלה שאול ז"ל,
שנפטר ביוני 2014**

בתמונות

למטה: כנס שנתי 2013,

עם דורית ושאול ז"ל, חובש את שאול

משמאל: עונה לשאלות בפאנל מומחים, כנס שנתי 2012

אישטתה הרבן בקרה!

אני לא זכור אפילו בואם להתחיל, אולי רצוה
להקדיש שעהים לכנס אפילו מקסימום ולקני חופסא נהנה
למרותי הול השתתפתי שלי ולא תמיד היה קל להתאמת
אלה.

גבר למרותי הקסיים שלי ושאלו היה היה אפון קשה
דוגם החיוב נמך גי- קשהה לתול שלי, אני זכור
ובמקרה שלי היה גם על תשדכין אל הול הול
נמך דים שלימי להרבה חוליו ונמך אימי- עם השתתפי-
למים.

נמך התקשה כשנפטה כאלו אבדתי קני ניסם-
בני וחמה טיב.

הקקבי- מיליון של ^{הול}קלצ'ול קלית קוד יתרה כלה
לדיכם דים הרבן בלולי היה נשאה אובד וחמה
נמך ל' להתאמת עם הוצם הולו פסול טנקלי אלו.
היה מנקה בחקים בולסן קסע לתרה מול קלי.
הול היה מנסה ל' קלה בקיי- מיליון היקף כדו
לשטח אימי ודמדיק גם קלמה.

למרותי הול הקלית והיחול- בנינו לני תמיד בלמה
אולי יהול תמיד יחמה ל'.

יש הול כק פחמה דמדיק שקרו לני הדדק ב' כל שני
שכני היחד נמך חשבה היה יחלה לבי לילול סמ
שלי, ל' הול הדדתי- שחברני הדדק בלדיכ הכול-
אני נינס ללייכ ונמך מנקה- אולי מנקה נמך תמיד
ישלי סלדי הכולו הדדתי וכולה, דים הדדן היקף.

כ' להפכה קשה
דדתי- שחול צ'.

בשם אמי ניצה חסון ז"ל אני מביע צער עמוק על
לכתו של האיש היקר הזה.

במשך שנים כאשר אמא נלחמה במיאלומה
היה ד"ר הרדן העוגן שלה.

מעבר לידע המקצועי המדהים שלו הוא נתן בדרכו
הייחודית את הנשמה, עם ההומור המיוחד שלו,
והצליח לתת לאמא נחת רוח.

תמיד חזרה מביקור אצלו בהתרוממות נפש,
עם אנרגיות חדשות ואדרנלין להמשיך להילחם
במלוא הכוח, וכך עשתה.

היא אמרה שמבחינתה הוא המלאך השומר שלה.

כשחלה ולקח חופשה ממושכת מהעבודה,
לא שכח את אמא וקיבל אותה בביתו הפרטי.
זה היה מאוד חשוב עבורה לביטחון הנפשי.

תודה לד"ר הרדן.

עד יומה האחרון של אמי היית לה סלע איתן!!!

משתתף בצער המשפחה
ובהפסד העצום לחולים ולעולם הרפואה.

בצער עמוק,
גיא חסון

ד"ר יזהר הרדן, הרופא שהציל את חיי, הלך לעולמו בסוף השבוע האחרון. זקן מסולסל ולא מטופח, שביל רחב של קרחת בוהקת בין שני קווי שיער דלילים, צליעה שחיידק הפוליו כפה עליו, וצחוק מתגלגל וחסר מעצורים שהסגיר שן חסרה.

ויחד עם אלה – חדות מחשבה, ידע רחב והבנה עמוקה באמנות, לב רחום ונטול צדקנות, איש עם יושר ויושרה עד כדי בוטות, ועם אומץ לב מקצועי נדיר. זה היה ד"ר יזהר הרדן. הרופא הכי משוגע והכי מבריק שאני מכיר.

מטופלים הגיעו אליו ממקומות רחוקים כדי לנוח תחת כנפיו המחוספסות אך האוהבות. אחיות ורופאים צעירים חששו ממנו והעריצו אותו. לא הבינו איך הוא מעז, הכוכב הזה. הבוסים שלו אהבו קצת פחות את האתגר המקצועי והאינטלקטואלי שהיה מציב בפניהם ושגרם להם לנוע באי נוחות על כס המנהלים שלהם.

לעומתם, הוא כמעט תמיד היה בתנועה אמיתית. פעם בצליעה מהירה,

פעם באופניים חשמליים במסדרונות בית החולים, פעם כדי לקבל מטופל.

"אנגז'ה" הוא היה אומר בחיוך ומקפל את המרפק בתנועה מזמינה.

תמיד נאמן למשימה. בכל הכוח. עם כל המוח.

ד"ר הרדן היה כנראה שליחם של אדוני החיים. ג'יימס בונד של הרפואה.

משימתו - להציל אנשים ממוות. ואת זה הוא עשה בתחבולות ובעורמה של גנרל גדול. לא פעם הוא איתגר את הסרטן ובלבל אותו עד שזה נכנע.

יחד עם רופאים פורצי דרך נוספים, הוא הצליח אפילו לייצר חיים חדשים מתוך האפילה הסרטנית.

תשאלו את כל מטופלות הסרטן ששמרו על ההיריון שלהן למרות המחלה ושזוכות לגדל היום את הצאצאים האלה למרות הכל.

לא יהיה מופרך לומר שהילדים האלה רשומים גם על שמו.

נכון שלא תמיד נולדו צאצאים חדשים, ונכון שלפעמים הסרטן היה מנצח בקרב, אבל הוא תמיד יצא מגדרו על מנת למלא את חובתו לאדוני החיים במסירות ובאחריות.

כל סיכון היה מחושב. כל החלטה נלקחה לאחר מחשבה ושיחה מעמיקה עם המטופלות והמטופלים. שיחה שנכחו בה הברקות רפואיות והבנה יוצאת דופן של נפש האדם. הוא ידע למי יש יכולת לעמוד באתגר ולמי לא, והיה הכי קרוב לבחינת לב וכליות.

במשפט אחד הוא היה מסיר את כל חומות ההגנה שאנשים בונים לעצמם לאורך עשרות שנים. ביד אחת מכאיב ובשנייה מלטף באהבה גדולה. את כולנו הוא לקח למסע לא קל מחוץ לגבולות הקיבעון של הפרוטוקולים הרפואיים שכל כך נוח להיצמד אליהם. מסע שכולו מלחמה.

והוא נלחם הדון קישוט הזה. או הו, איך שהוא נלחם. על חייהם של המטופלים והמטופלות ועל חייהם של העוברים הרכים, למען המחקרים פורצי הדרך להם היה שותף, למען האמת שלו, עם יושרה מקצועית ואנושית, בעבור כל מה שהשיק לצדק, לחיים ולאמת.

והוא לא תמיד ידע שהוא היה כזה.

שמוליק בן לוז

**כנסים שנתיים, אמ"ן
למעלה 2012
משמאל 2011, עם פאולה
למטה מימין
משמאל 2013, עם אורי פרבר**

**שבוע המודעות למיאלומה נפוצה, 2017
עם נורה ספינזי**

מרצה בכנס שנתי, אמ"ן 2012

נפלה בחלקי הזכות להכיר את **ד"ר יזהר** בתחילת שנות ה-90, כאשר אחי יוסי ז"ל בן 27 עבר השתלת מח עצם בהדסה ירושלים.
אמנם ד"ר יזהר היה אחד מצוות הרופאים שטיפל בו אבל יזהר היה לאחי רופא וחבר כאחד ולנו נתן הרגשה שהוא תמיד בשבילנו. מכתב שד"ר יזהר כתב על אחי יוסי לאחר מותו, ישפוך קצת אור על אופיו של יזהר.

יוסי,

כשטלפנו לי לראשונה והודיעו שתגיע לטיפול, לא הכרתי אותך עדיין, ויותר מזה, ברחת לאילת. אחרי שבוע דאגתי כי לא הגעת, התברר שברחת לאנגליה.

כשנפגשנו בסוף ודיברנו, ידעתי אחרי כמה דקות שני דברים בוודאות:
שאתה תילחם בכל הכח ולא תוותר ושלא תניח לחיים, בלי למצות מהם את כל האפשר, למרות המלחמה הזו.

כך היית כל השנים שאחר כך, בו זמנית נלחמת ומיצית מהחיים את כל הטוב.
לא וויתרת על אף אחד מהצדדים המנוגדים ואת שניהם עשית הכי טוב שאפשר.

נפגשנו בשעות המוזרות ביותר של הלילה, בפינות בית החולים.
אתה שנאת את המחלקה ואני, בתורנויות, ברחתי קצת מהטירוף.
ישבנו בפינות נידחות בשלוש וארבע בבוקר, אתה מחובר לאינפוזיה, ועישנו יחד סיגריה ודיברנו.

תמיד למדתי ממך דברים שאני נושא איתי גם היום – על הרוח שלך וראיית העולם שלך והאהבה שלך לחיים.
בשעות הקטנות של הלילה אני מסתובב במבוכות בית החולים ותמיד מחכה, אולי אמצא אותך יושב בקצה המסדרון,
על הספסל ומחכה לי, עם סיגריה וקפה, שנשב לקשקש קצת על החיים.

כמה הייתי רוצה שזה יקרה היום, או מחר. כמה זה חסר לי.
לפעמים נדמה לי שזה קורה פתאום, ואני צריך לנער את הראש.

ד"ר יזהר – רופא וחבר

ואלינו הוא פנה במילים המרגשות האלו:

נשיקות לאמא ולך, ד"ש חמה לאחיך ולאבא. הלוואי ויכולתי לעשות יותר מהכתוב הזה. אם היית יודעת כמה יוסי מלווה אותי כל הזמן, כל הזמן.

מיותר לציין שרופא שעבודתו כל כך קשה וארוכת שעות מוצא זמן לשבת עם אחד ממטופליו בשעת לילה מאוחרת, לשוחח עמו בגובה העיניים-לקשקש על החיים.

את ד"ר יזהר פגשתי שוב לאחר 7 שנים בבית חולים תל השומר כאשר בעלי גיורא אובחן כחולה לוקמיה. משראה אותי בפתח משרדו נבהל ושאל: "מה את עושה פה שוב?"

וכך מצאנו את עצמנו שוב בקשר צמוד כאשר ד"ר יזהר נקשר לבעלי גיורא שהקים את עמותת חולי CML ותמיד בא בשמחה להרצות לנו בעמותה הן בארץ והן בחו"ל.

את ההרצאה הראשונה שלו בעמותה הקדיש ד"ר יזהר לאחי יוסי ז"ל.

ואני שואלת - איפה ישנם עוד אנשים / רופאים כמו האיש הזה – **ד"ר יזהר הרדן**.

ת . נ . צ . ב . ה
שרף סיגלית.

בתמונה:

**עם גיורא, כנס עמותת חולי הסי.אמ. אל.
דצמבר 2008**

על מה אני חושב הבוקר, ככה פייסבוק נפתח. אז אני לא חושב, אני מנסה לעכל ולא כל כך מצליח.

חבר אהוב, ידיד המשפחה והרופא שלי לענייני לוקמיה מזה 19 שנים נפטר.
יזהר הרדן, דוקטור יזהר הרדן, האיש היקר יזהר הרדן,
האיש האהוב עלי כל כך ש-19 שנים היה שם בשבילי, איננו עוד, ואני לא תופס ולא מעכל.
הוא לא היה רק שלי, הוא היה של כל מי שהכיר אותו. הוא היה גם של משפחתי.

לפני 19 שנה, בפברואר 1998 גילו לי את מחלת הלוקמיה ותוך חצי שנה מהגילוי, אחרי סערות ובלבולים הרופא שלי בכפר סבא אמר לי:
"לך לדוקטור הרדן בתל השומר, אתם תהיו בסדר."

הייתי לפני כן בפגישות עם רופאים אך מרגע ששוחחתי עם יזהר ידעתי שאני איתו ואצלו.
הוא ליווה אותי בהזרקות האינטרפרון, בהשתלת מח העצמות ובטיפול שנים לאחר מכן בתרופה שנמצאה.
הוא היה עם אשתי ואיתי בהריון ובלידת בתי הקטנה, שהשיחה איתו כשנודע שאנו בהריון נתנה לי כוח להמשיך.

כמה אהבה הייתה בעיניו כשהבאתי לו יום אחד את גאיה בגיל בוגר שיכירו. כמה שהיה קשוח, הייתה לו נשמה רכה ועיניו התלחלו.
יזהר היה חלק בלתי נפרד מחיי ומחיי אשתי, ומחיי בנותיי. הוא צעק עלי, הוא חיבק אותי, הוא צחק איתי.
הוא היה רופא אבל מעל הכול הוא היה אדם. אדם נפלא.
גם בשנותיו האחרונות כשעבר דברים קשים, היינו מחכים בבית חולים מאיר 4 שעות או יותר כדי להיכנס אליו אחרי הבדיקות
וכל פגישה הייתה חגיגה. לא ברפואה אלא בידע, ברצון, בהתעניינות מה קורה עם כל אחד ואחד במשפחה.
ישראל, יזהר ואני קבענו ללכת יחד למסעדת אלבמה בנתניה וזה נדחה. בספטמבר היה לנו תור אליו וכשבאנו מסרו לנו
שהוא בחופשת מחלה, זה היה לפני ראש השנה אז דחינו את המסעדה ליום שיבריא, קבענו לנובמבר,
זה כבר לא יקרה הפעם נצטרך לבטל.

קשה לי לחשוב על יזהר כמשהו מהעבר. הוא חי בועט ופועם בליבי לעד.
אני לא תופס את זה, הלב בוכה והדמעות זולגות. איש וחבר אמיץ, לא קונסרבטיבי, פורץ דרך, איש שחוליו ומטופליו לפני
הכול וקודם כל הם בני אדם.

אהבתי ואוהב אותו לנצח. יהי זכרו ברוך ובליבי ישכון לנצח
אוהב ומתגעגע- עו"ד דני לירן

**משתתף בפאנל מומחים
בכנסי עמותת חולי ה סי. אמ.אל
מלמעלה למטה:
מאי 2007, יוני 2008, יוני 2009**

המילים לא מסוגלות לתאר את המקום המיוחד ששייך לד"ר יזהר בחיי, בלבי, במזלי.

בזכות הבן אדם המקסים שכמוהו, קיבלנו תקווה שהחלומות יכולים להתגשם.

רק הוא נתן לנו יד ותמיכה בתהליך הלא פשוט של ההריון. האופטימיות והאמונה שלו גברו על הכול, גרמו לתחושת בטחון,

ליוו אותי ואת בעלי בכל אחת מהתחנות בדרך אל החלום.

כל יום אני אומרת לד"ר יזהר תודה בלבי, אני שמחה שניתנה לי זכות להכיר אותו, שהחיים הובילו אותנו אליו.

אני רוצה להאמין שעכשיו הוא שומר על המשפחה והחברים שלו,

על המטופלים שלו משם, מלמעלה!

איזה בן אדם מדהים! באהבה ובהערצה גדולה,

לובה שרפוב

אדם יקר.

אין לי מילים לתאר את האובדן שפתאום נותרנו בלעדיו.

קשה לרשום עליו בעבר. איש מופלא שתמיד עזר ותמך.

קשר מיוחד כמו חבר.

היחיד שהבין את הצורך לילד ומצא פתרונות.

תמיד הדלת הייתה פתוחה ויצאתי ממנו מרוצה.

יהי זכרו ברוך

מעייין יהושע גרדוס

שלום. שמי ישראל בן ישר.

אני אחד המטופלים של ד"ר יזהר הרדן.

קשה קשה לי לומר את המילים ז"ל.

אני מאמין שברגע אחד אבדנו את היקר לנו.

אני מטופל שלו משנת 2002, 15 שנים.

זה לא מעט זמן שעברתי יחד עם ד"ר יזהר הרדן.

הוא לא היה רק רופא, הוא היה גם חבר וגם אח, וכל דבר אשר היה קשור לבריאות אפילו שלא קשור ל-c.m.i-

הייתי מתייעץ איתו, כמו למשל ניתוח במפרק הירך שעברתי בדצמבר 2009.

זה היה בעזרתו. הוא דיבר עם אורטופדים מבית חולים שיבא והתאמץ להשיג תשובות לכל השאלות שלי.

בשנת 2005 במסגרת הניסוי שערך באותה שנים הוא נתן לי

שש וחצי שנים מתנה ללא כל תרופה.

את זה לא אשכח לעולם.

בשנת 2011 חזרתי לגליבק עקב ערנות של הרדן שהמחלה

התחילה להתעורר והמשכתי את הטיפול אצלו.

אני כמו רבים אחרים עברתי מבית חולים שיבא שבתל השומר, לבית חולים מאיר שבכפר סבא, כי לשם עבר ד"ר הרדן ז"ל.

ישראל בן ישר

**מימין: יוני 2009
למטה: ינואר 2012**

מרצה בכנסים של עמותת חולי הסי.אמ.אל.

**למעלה: מאי 2007
משמאל: יוני 2008**

את ד"ר יזהר הרדן פגשתי כאשר חלמתי על הריון וילד...
בין שלל רופאים ומומחים, הוא היחיד שחשתי כי הוא חולם איתי יחד ולא רק מטפל בי.
בפעם הראשונה בה נפגשנו, הוא שאל אותי איך אני מרגישה?
לא מרגישה מבחינה פיזית אלא מה אני חשה...מה אני רוצה שיקרה...
דיברנו שעה וחצי על המחלה, החיים, על חלומות וכמיהה.
"הכל אפשרי" הוא פטר את כל חששותיי בידו.
עזבי...את הולכת להיות אמא וזהו.

כך. במשפט אחד, הוא הסיר מליבי כמעט 4 שנים של עצב תהומי וחששות עד לשמיים ובחזרה.
הביטחון שלו בעשייתו שנבע מידע רב וחשיבה לטווח ארוך, גרם לי ללכת איתו יד ביד אל החלום
ולהותיר מאחריי את כל הפחדים והפחדים היו שם, במיוחד לאור העובדה שבבית מחכה לי ילד קטן בן 3.
ד"ר יזהר ליווה אותי בשנה של הזרקות.
הא הגדיל לעשות והשיג עבורי בדרך חסד זריקות בעלות תופעות לוואי קלות יותר כדי שאזריק פחות.
הרגישות והאמפטיה שלו עבורי היו בלתי רגילים.
שאלתי את עצמי רבות...איך? איך הוא מצליח להישאר איתן עבור כל החולות? עם הסיפורים, הכאב, האכזבות
ואז הבנתי... יש לו נפש ונשמה של לוחם, חומל וחולם.

ד"ר יזהר לא היה רופא רגיל.
הוא לא היה רופא של מרשמים, בדיקה פיזיקלית, רופא של מחלה- טיפול.
הוא האמין שבכל חולה טמונה היכולת לנהל חיים רגילים...
לא רק לחיות אלא גם לחלום.
שנים שמעתי... "תגידי תודה יש לך ילד אחד"...לא הרשיתי לבקש לעצמי דבר.
ופתאום באמצע הדרך היה רופא אחד שחשתי שאכפת לו.
אני לעולם לא אשכח את המיילים שכתב עבורי, את האישורים לעבודה שיחוסו עליי,
את השאילה לשלומי, התרופות שהביא עבורי, את כוח הרצון שהעניק לי.
הוא לא היה חייב...בכלל לא ועל כך אני יותר ממודה!!!

לעולם לא אשכח אותו ואם יהיה לי ילד נוסף- זה רק בזכותו.
מעריכה, מוקירה, ובלב כבד נפרדת ממך.

מוריה אלזם

**מרצה בכנסים של עמותת חולי הסי.אמ.אל.
מימין לשמאל: 2008, 2009, 2012**

את ד"ר הרדן פגשתי כשאושפזתי בבית החולים תל השומר כאשר אובחנתי כחולה I.c.m., זה היה ביום שמחת תורה 22.10.2000. כבר בפגישתנו הראשונה ראיתי שהרופא הזה שונה מכל רופא שפגשתי בחיי. הסביר לי בפירוט את מהות המחלה ויש משפט שהוא אמר לי "מהיום אתה ואני בחתונה קתולית". אבל לא אמר לי שבאותה תקופה תוחלת החיים הייתה 3-5 שנים. התחלתי טיפול באינטרפרון. תופעות הלוואי היו קשות מנשוא. לאחר שהאינטרפרון לא עזר, יזהר נלחם בשיניים והכניס אותי לקבוצת מחקר לתרופה ניסיונית בבית חולים רמב"ם. לא היה מקום אבל הוא הצליח להכניס אותי. אחרי תקופה קצרה קרה הנס הרפואי - המחלה הייתה בנסיגה - במונחים שלנו 0 מחלה. בשבילי הוא המלאך שהציל את חיי.

לאחר מכן היחסים ביננו הפכו לחברות, אפשר לומר משפחתיים לאחר שנפגשנו עם המשפחה שלו: אשתו –אתנה, הבנות: דפני ומאיה. המפגשים היו לרוב בחגים לארוחות, בחנוכה לסופגניות, עם המשפחה המורחבת. במפגש הראשון שלנו ביקש שאספר לו את קורות חיי ואכן כך עשיתי ולבסוף סיפרתי לו שאנחנו משפחה שכולה, בנינו יניב נפל בזמן השרות הצבאי. באחת הפעמים כשבאתי לביקורת הוא שאל איך נפל יניב ואיך אפשר להתמודד עם אסון כזה. לאחר שסיפרתי לו ראיתי את עיניו דומעות, עצרנו את המשך השיחה.

בשנת 1997 הוא הכניס אותי לניסוי להפסקת טיפול בגליבק. הפסקתי טיפול למשך 4 שנים אבל לצערי המחלה חזרה לאט לאט. חזרתי לגליבק ותוך זמן קצר המחלה נעלמה. יזהר היה מאוכזב ואני הייתי צריך לנחם אותו שהכל בסדר ואני מרוצה וגם הוא צריך להיות כך. וכך נכנסתי לסבב בדיקות כל שלושה חודשים ללא שינוי במחלה.

צר לי על לכתו בחטף. לי ולמשפחתי זה כאב קשה מנשוא. צר לי עליך אחי היקר יזהר נזכור אותך גם כרופא גם כבן משפחה.

ואני בטוח שעולם הרפואה הפסיד רופא, ושאלה שהכירו אותו הפסידו רופא, אדם עם נתינה אין סופית לחולים שלו. יזהר היקר תנוח על משכבך בשלום נזכור אותך לעולמים.

יהודה דרורי

החדר הכל כך מוכר בשיבא (משמאל) ובמאיר (מימין) והפילים הסבלנים ששמעו ויודעים הכל...

גאה בעמותות שהיה לו חלק כל כך גדול בהקמתן ובהצלחתן, כתב לנו לאחר הכנס הראשון של אמ"ן :
Some people learn history, some teach history, you people make history!!

אבל הקשרים האישיים חרגו מיחסי רופא חולה והפכו לקשרי ידידות ואהבה.
חלק מכל זה בא לידי ביטוי בדברים שכתב לעת פרידה, מדוייק וחד כתמיד.

עם ציפי פרבר, כנס שנתי אמ"ן 2012

אחרי כל השנים האלה עושה לי בראש מין סרט, שלך, ציפי
יש בו אותך שוטרת עם סיפורי האלף לילה ולילה של חולון,
ויש שם שחקנית שעולה בכל גודלה ועוצמתה על הבמה של
צוותא ורוקעת ברגלה.
ויש שם את הקול שמעבר לקו כשאני מחפש מהר, אבל מהר,
יד חזקה, פשוטה, ברורה שתתמוך בנופלת או נופל,
קול רך אבל חזק עם מין התרוננות פנימית שמחברת למעשה
ויש בסרט הזה את העיניים הצלולות שמביטות בעיני בנותיי
כשאת מספרת להם את העתיד שרואה בקפה, תמיד מדייקת.
והראש נע בעצלתיים, והחיוך מחזק את הדברים.
ואין בסרט הזה בהלה ואין איבוד עשתונות או פחד.
יש בו דיוק אבל לא קר, יש חשבון, מובנה, וחם. אוהב.
וכשהסרט מתחיל להיגמר אני שם לב שאחרי כל השנים
האלה לא הופיעו בסרט הזה בכלל חולה, רופא.

יזהר הרדן

אלה ההוראות שקיבלנו:
"הי מירה, לספר של מתי. אנא דייקי בכל אות:"

יוצא שמאז שהלכת אנחנו משוחחים לעתים קרובות בהרבה ממקודם.

השיחות קשות הרבה פעמים, ולפעמים שמחות.

אתה לא נותן הנחות, אף פעם לא נתת.

איכשהו זה מסתיים תמיד בצחוק גדול.

אתה רואה איזה פרט הזוי ועושה ממנו מטעמים.

בעדינות. בהרף מצמוץ עיין או קמטוט שפה. נרמוז.

ואנחנו פוצחים בנהיה גדולה של שעשוע. או בכי.

זה עוזר לנו מאוד ומקל על הבדידות שהותרת.

לפעמים זה כאילו פוליטי, לפעמים מרמז לחתונה של גל,

או לנורית, אהובתך, מושא הערצתי.

אתה מכסח אותי בשיחות האלה עם הניתוחים

הכירורגיים המיקרוסקופיים המדויקים שלך,

ומייד אחר כך עם התמימות הבלתי נסבלת הזו שלך

והאמונה הבלתי מתפשרת ברוח האדם.

אני מוחה אבל אתה הודף אותי בקלילות.

פה ושם משחזרים אחורה דרך ארוכה זרועת חתחתים ושיאים.

כשמנסה להגן בציניות אתה נוטע רגליים.

כמה אתה עקשן. אלוהים. הורג ברכות הלא נסלחת שלך.

בסוף אני נכנע בדרך כלל ואחר כך לילות שלמים משחזר את העימות עם ה"הייתי צריך להגיד לוי" הזה. אתה מכיר.

שיט, כשאתה חוזר אני שוכח הכל,

בגלל הכאילו חיוך בזוית השפה שאתה מופיע איתו,

מנצח לפני הקרב.

אתה לא באמת חסר לי מתי. אתה כל הזמן כאן איתי.

פה ושם מפנטז על נצירה קצת פחות אינטנסיבית אולי,

אבל אז אתה בא ואנחנו יוצאים לבלות.

פרוייקט "מיאלומה השרון", פרי יוזמתו המבורכת של ד"ר הרדן, יצא לפועל כשלושה חודשים לאחר שנפרדנו ממנו.

**מפגש ראשון של קבוצת "מיאלומה השרון" התקיים ב
21.12.17 האולם היה צר מלהכיל את המשתתפים הרבים:
מטופלים ובני משפחה, רופאים ואנשי צוות
שבאו לשמוע, להשמיע
ולכבד את מורשתו.**

זכרו נצור בלבבותינו לעד!!

קבוצת "מיאלומה השרון"

ערב פתיחה חגיגי

17:00-19:00 | 21.12.2017

מכון המטולוגי מרכז רפואי מאיר

בניין אשכול קומה 4

הערב יוקדש לזכרו של ד"ר יהור הרדן ז"ל

